Anul III. Budapesta 13 Junie 1904. Nr. 24

VOINTA POPORULUI

Abonamentul:
1 an: ... . 4 cor.
½ an: ... ... 2 cor.
¼ an: ... ... 1 cor.

Numerul telefonuluĭ 59—21.

Redacția și administrația: Szabad Szó BUDAPESTA, VII., István-ut 67.

Numerul telefonuluĭ 59—21.

Organul partiduluĭ socialdemocrat reorganisat din Ungaria. Foaie pentru poporul muncitor Român.

Redactor prim: **V. MEZŐFI.** — Redactor resp.: **D. Cienadi.**

Glasul poporuluĭ.

»Numaĭ știu cum aș începe
Cântecul tânguitor,
Pentru ca să poțĭ pricepe:
— Taĭna sfântuluĭ meu dor.«

V'am dat banĭ, să ridicațĭ o zidire, unde să se adune și să se sfătuiască îndreptătoriĭ bineluĭ obstesc, dar noĭ nu tragem de acolo nicĭ un folos, fiind că nicĭ unul din barbațiĭ, carĭ aŭ dreptul să vorbească acolo nu ne cunoaște pe noĭ și de aceĭa nicĭ nu ne poate ajuta nimic! Și așa glasul durerilor noastre nu poate străbate de cât prin **Voința Poporuluĭ** la urechile voastre! Ĭĭ mică gazeta asta, dar cu atât maĭ înspăĭmântătoare adevărurile, carĭ se tipăresc întrinsa!

Scoboriți-vă din înălțimea, unde v'am pus noĭ țăraniĭ și venițĭ în casele noastre; aceste îs nemăturate, că nu avem banĭ să ne cumpărăm măturĭ, nicĭ pământ, unde să le putem sămîna; venițĭ și dormițĭ câteva nopțĭ cu noĭ împreună în duhoarea aĭeruluĭ caselor, unde noĭ suntem silițĭ să trăim o viață de om; dar venițĭ maĭ ales ĭarna și vedețĭ cum degerăm de frig; dobitoacele voastre au adăposturĭ maĭ călduroase de cât noĭ, carĭ vă suntem aseminea după făptură; venițĭ și statĭ cu noĭ la masă și mâncațĭ oțet de pere pădurețe orĭ chisăliță de târîță cu malaĭ plin de mucegaĭ numaĭ câte va zile, ca să știțĭ cu ce ne nutrim noĭ corpurile istovite de greutățile munceĭ, pentru ca să putem plăti dările, din carĭ vă îmbuĭbațĭ în plăcerĭ și petrecețĭ în orgiĭ zgomotoase!

Venițĭ și vedețĭ mamele noastre desculțe în timpul ĭerniĭ, surorile și frațiĭ noștrĭ zdrențoșĭ, că n'am avut unde sămîna cânepă, nicĭ banĭ n'am avut să cumpărăm, că a trebuit să vă dăm vouă rodul munceĭ, ca să vă cumpărațĭ ghete de lac și haĭne de matasă pentru doamne și pentru copiiĭ voștri, carĭ maĭ târziu tot așa ne vor mânca după cum ne mâncațĭ voĭ astăzĭ!

Venițĭ în câmpiile Ardealuluĭ, străbatețĭ munțiĭ și șesurile țăriĭ noastre de la Carpațĭ până la marea Adriatică și vedețĭ cum lucrăm tot anul de dimineata până sara, în căldura soareluĭ, pe lângă o hrană de verdețurĭ! Și apoĭ maĭ strigațĭ că suntem leneșĭ, că nu lucrăm! Și că de accea nu avem ce ne trebuie!

Venițĭ și vedețĭ!

Și după ce le ațĭ văzut toate cu ochiĭ voștri, facețĭ legĭ, carĭ să ne ridice și pe noĭ din sărăcia, în care ne ațĭ aflat voĭ înși-vă!

Apoĭ aruncațĭ dările! Noĭ stim, ca trebuĭe să le plătim și ne dăm bucuros și banul din urmă pentru țara, în care locuim și care am îngrășat-o cu singele nostru în decursul veacurilor: dar dacă plătim, vrem, să avem școlĭ, unde să învățăm carte, unde să învățăm meșteșug, ca să putem trăi și noĭ ca oameniĭ. Dați-ne școlĭ și alt ceva nu ne trebuie. Vom ști noĭ apoĭ ce să facem! Școli pentru toțĭ cetățeniĭ fără deosăbirea de neam orĭ de lege! Școlĭ în limba luĭ pentru fie care popor din țara noastră, că toți purtăm de o potrivă greutățile! Numaĭ așa va fi pace în țară spre folosul tuturor cetățenilor, carĭ, negreșit, numaĭ atuncĭ vor ținea la un stat, când în acel stat au pe lângă drepturĭ datoriĭ egale și drepturĭ egale!

Venițĭ, vedețĭ și ne ridicațĭ școlĭ! Atîta vă cerem! Și vă rugăm să ni le dațĭ până nu ĭe tîrziu; că simțim noĭ și numaĭ noĭ un fel de începuturĭ și apropierĭ de vifor!

Deșteptați-vă!

Legile îs ca haĭnele; când nu ne maĭ pot folosi, trebuie să le aruncăm și să facem altele, carĭ să ne potrivească cu vremile, în carĭ trăim. Așa trebuie să facem și acum. Schimbările aste s'au făcut maĭ tot de-a-una prin vărsare de sânge, dar noĭ ne vom sîli să facem asta pe cale pacînică, cum lucră oameniĭ cu minte . . .

— Venițĭ sub steagul nostru frațĭ Românĭ, că numaĭ în umbra acestuĭa vețĭ afla mântuirea. Ĭe mândru steagul ăsta, și dreptatea ĭe scrisă in fața luĭ roșie!

Sus fraților și surorilor! respândiți **„Voința Poporuluĭ“,** că mare folos vă va aduce!

Desteaptă-te Române!

Rodvada Florandor.

Scrisorĭ de la frați.

Un sat fericit. De la organul nostru din Drauț primim o scrisoare înbucurătoare, scrisă de fratele nostru Florea O. și din scrisoarea aceasta publicăm următoarele:

. . . de altfel trimit voie bună și sănătate d-nuluĭ și frateluĭ redactor, care luptă pentru binele și dĕsrobirea popoarelor din întreaga Ungarie. Eu Florea O. vestesc bucurie de la frațiĭ din comune Drauț, care cu toțiĭ dăm mulțămită luĭ Dumnezeŭ, că ne-a ajutat să ne împărtășim de mărețile ideĭ a le social-democrațieĭ vĕ mulțămim fraților, dĕsrobirea noastră.

Maĭ departe vĕ fac de cunoscut, că noĭ frațiĭ cu un gând și cu credință în partidul social-democrat reorganizat de s. sĕrbătorĭ neam adunat cu toțiĭ de ne-am sfătuit asupra stăriĭ noastre și din foaia noastra **Voința Poporuluĭ** înțelesu am că în satele se asupresc rĕŭ frațiĭ nostri. Noĭ, har Domnuluĭ suntem crutațĭ de așa nĕcasurĭ. Ințelesu-am, că în unele sate notarul comunal pedepsește pe bietiĭ oamenĭ, ca cetesc foaia **Voința Poporuluĭ** în uliță; noĭsă o zicem în ceas bun — aicĭ, la noĭ în comuna Drauț cetim Voința Poporuluĭ în uliță la mulțime de popor și nu ne oprește nimenĭ să nu-o cetim. Nicĭ nu înțelegem cum s'ar putea una ca asta, că doar' noĭ câștigăm pânea de toate zilele notaruluĭ și nu notarul câștigă pita la popor.

Atâta despre ce ĭ bine la noĭ în sat. Insă trebue să pomenesc și despre aceea, că poporu-ĭ tare întristat că în Drauț și prin jur de 2 lunĭ și 2 săptămânĭ nu a maĭ ploiat și astfel sămănăturile pier de secetă, însă viile vĕzĕnd cu ochiĭ dau înainte și vom avea vin, dacă nu se vor putrezi strugurii maĭ târziŭ — tare bun și dulce . . .

Fratele nostru Florea O. ne maĭ scrie despre altele lucrurĭ de-a le organuluĭ. Noĭ ne bucurăm de binele fraților nostri din Drauț și n'avem decât să lăudăm pe notarul lor, care se vede a fi om luminat și știe că ideile social-democratice nu se pot opri cu pușca jendarmărească, nicĭ cu Mannlickerul boconcioșilor, ci acele ideĭ dacă se opresc în cursul lor, ca și spuza sub cenușă ard încet și pe nevĕzute și la cel dintâiŭ vênt, iau flacărĭ marĭ și cu turbare fac cenușă și pozdăriĭ tot ce le stă în cale.

Noĭ totdeuna am sfătuit pe frațiĭ nostri să fie pe pace și să se organizeze în mod pacinic, despre aceea, că prietiniĭ nostri ne ascultă, dovada cea maĭ bună este scrisorea frateluĭ nostru Florea O. din Drauț.

— —

Fraților! Numĕrul viitor din **Voința Poporuluĭ** va iesi numaĭ la 1-iŭ Julie și până 1-iŭ Septemvrie numaĭ tot la 1 și 15 ale luneĭ ieși. Asta o facem pentru aceea că din multe locuri ne-au scris frațiĭ nostri că — fiind vremea lucrului — n'au timp de cetit până iară pe toamnă. De altă parte pentrucă mulțĭ abonențĭ vara nu-șĭ [illegible] noesc foaia pe vremea lucruluĭ și partidul fiind sărac nu biruim spesele. Abonențiĭ vor primi de acum tot atâtea numĕre pentru baniĭ plătițĭ, așa dară scăzămênt nu vor avea.

Din asta învĕțați fraților, că foaia numaĭ așa o putem scoate de sub tipar, dacă vĕ înmulțiți ear nu scădeți,

Noutățĭ.

La închisoare. Prietinul nostru Josif Mészáros la alegerile de deputațĭ a pășit candidat de deputat în țara Bihoruluĭ în cercul de alegere Bihar, unde au candidat Rigó Ferencz cu program de-a luĭ Kossuth, care a și fost ales primind 835 de voturĭ, fată de candidatul guvernuluĭ Kiss Elek, care nu a avut decât 686 voturĭ și prietinul nostru Josif Mészáros, care în comuna Paptămăș ținându-șĭ vorbirea de program a fost conturbat de judele comunal de acolo în vorbirea sa. Prietinul nostru Mészáros a scris în Szabad Szó despre acel birău, că este un pern haider și câte de toate pot scria în vălmășala de alegerĭ. Biraul vătămat la onoare a început proces în contra frateluĭ nostru Josif Mészáros și a cerut să fie poate chiarspânzurat, însă tribunalu l-a j[udecat] decat la **14 zile închisoare** pentru că a vătămat slujba de birăŭ comunal, ear nu persoana biraluĭ.

Judele comunal a apelat pentru mărirea pedepseĭ, astfel a ajuns procesul la Curie. Și ce să vezĭ, Curia a lăsat pe loc judecata tribunaluluĭ.

Eată dreptatea a învins. Noĭ, social-democrațiĭ luptându-ne pentru binele, drepturile și dĕsrobirea poporuluĭ nu odată venim în neințetegere cu organele statuluĭ, pentru lucrurile ce le facem, rĕspundem înaintea oamenilor, legiĭ și luĭ Dumnezeŭ și dacă în vălmășala de alegerĭ, trecem peste marginile legeĭ, haĭ, să fim pedepsițĭ, că ideĭ nu se pot prodovădui și rĕspândi fără jertfă.

Deputat noŭ. In orașul Seghedin a fost alegere de deputat în zilele trecute și de ablegat alesu s'a baronul Bánffy Dezső, fost ministru-președinte acu-s vre-o 5—6 ani: Baronul Bánffy Dezső pe vremea, când a fost în fruntea țăriĭ a fost dușmanul cel măĭ neîmpăcat al partiduluĭ nostru social-democrat reorganizat și el a fost acela, care fotografiat pe frațiĭ nostri social-democrațĭ, ca pe niște făcătorĭ de rele. Insă pedeapsa luĭ Dumnezeŭ l'a ajuns și slugile sale, deputațiĭ s'au întors de cătră el și l-au alungat. Acum s'a gândit una și bună. S'a hotărît să facă **partid noŭ,** că ear să poată ajunge la guvern. In program făgăduește câte de toate, între altele a luat și 2 puncte din programul nostru. Vom vedea, că ce va face [illegible]

dietă și pân' atuncĭ noĭ numaĭ atâta putem zice, că tare vrem să vedem, **că fi-va din câne slănină?!**

Kin-ciu și Plevna. Ziarele apărute azĭ dimineață în Londra, sărbătoresc bătălia de la Kin-ciu comparînd sîngerosul asalt dat aceste întărirĭ cu asaltul Plevneĭ din războiul de la 1877—78.

Ziarele spun că victoria japonezilor la Kin-ciu lasă cu mult în umbră victoria armateĭ romànoruse la Plevna.

Daily Telegraf cel maĭ mare ziar crede că nicĭ o armată din lume n'ar putea rezista japonezilor. al căror curaj în fața morțeĭ nu cunoaște cea maĭ mică șovăire.

Toțĭ criticiĭ militarĭ sînt de acord in a recunoaște că tactica japonezilor urmează principiile cele maĭ moderne ale școaleĭ de războiŭ și anume: întîiŭ deschiderea unuĭ foc de artilerie, apoĭ inaintarea infanterieĭ și în sfîrșit asaltul pozițiunilor inamice.

Budgetul de rĕsboiŭ primit. Delegațiunea ungureasca din Budapesta a adoptat în intregime budgetul ministeruluĭ de războiŭ.

In cursul discuțiuneĭ, feldmareșalul locot. Jekelfalussy a declarat, în numele ministruluĭ de războiŭ, că cea maĭ mare parte a noilor credite extraordinare cerute privesc o nouă organizație a artilerieĭ. Astă-zĭ însă nu este în stare de a răspunde încă la întrebărĭ concrete.

Nu trebue în orĭ ce caz, a zis feldmareșalul Jekelfalussy, de a stabili o nepotrivire între cererile ministeruluĭ de războiŭ și declarațiunie explicative ale ministruluĭ de externe asupra situațiuneĭ din afară. Ministerul de războiŭ a cerut numaĭ mijloacele pentru a puno monarchia în stare nu numaĭ de a păstra defensiva într'un caz de războiŭ ce i s'ar declara dar și de a lua ofensiva în afară de fruntariile sale și de a o păstra pe tot timpul durateĭ războiuluĭ.

Majestatea Sa Regele Nostru Francisc Josif I-iul a sosit în săptămâna trecută la Budapesta și aicĭ vizitează instituțiunile de binefacerĭ și școalele cele marĭ. Impĕratul și Regele nostru în tot locul e primit cu strigăte: **se trăiasca.** Zilele trecute a fost la spitalul militar și cătră fiecare bolnav a avut câte o vorbă mângăietoare, Majestatea Sa numaĭ în săptămâna viitoare va pleca la Viena.

Bulgariĭ și cuțo-vlahiĭ „Politische Correspondenz“ din Viena, află din Constantinopole că mitropoliţiĭ grecĭ din Monastir, Presba, Florina și Kastoria, au raportat patriarchatuluĭ că bulgariĭ fac cauză comună cu cuțo-vlahiĭ, permițînd acestora să oficieze lithurghia în bisericile bulgare o dată pe săptămână în limba românească.

Față cu declarația patriarchatuluĭ că Poarta nu poate să permită construirea uneĭ bisericĭ cuțovlahe la Monastir fără ințelegerea cu sinodul patriarchal se amintește faptul că acum 16 anĭ, într'un caz analog, Poarta, din propia-ĭ autoritate și împotriva voințeĭ patriarchatuluĭ, a încuviințat cuțovlahilor construirea a cîte uneĭ bisericĭ în Vlahoklissura și Bropișta (vilaetul Monastir),

Prin aceasta s'a și creat un important precedent.

Mântuit de la moarte. Un om oarecândva desnădăjduit trimite înventatoruluĭ cruceĭ duple-electro-magnetice R, B. Nr. 86967, dluĭ Albert Müller Budapesta V., Vadász-u. 42/L. următoare de mulțumită:

Stimate Domnule Müller!

Inainte de toate te încunoștiințez, că sunt un om sărac și boala m'a silit să intru într'un spital din Budapesta, apoĭ am stat 3 lunĭ sub îngrijirea doctorilor din Zombor și toate acestea m'au costat 200 cor. fără ca să mĕ pot vindeca, iar doctoriĭ au perdut nădejdea și eu trebuia să mor. Din întêmplare am dat de vestea cruceĭ dtale și am comandat-o purtându-o pe piept după cum mi-aĭ scris. In timp scurt în 10 Aprilie m'am sculat din pat, mĕ simt sănătos și nu mi-e teamă că mor, pentru că m'aĭ mântuit dta. Iţĭ mulțumesc de miĭ de orĭ. Cu stimă Francisc Ostiadat, mașinist în Priglența-St.-Ivan (com. Bács-Bodrog) în 27 Aprilie 1904.

Crucea duplă-electro-magnetică R. B. Nr. 86967 costă numaĭ 6 cor. și vindecă boalele următoare: reumatism, respirație grea, lipsă de somn. batere de de inimă, boala rea, de nervĭ; de aceea îndemnăm pe fiecare să sĕ adreseze plin de încredere la dl Albert Müller Budapesta V., Vadász-utcza Nr. 42/L.

Piațul

Carne de vită	1 cor. 80 fil.	— 2 cor. 30 fil
Carne de porc	1 » 48 »	— 1 » 64 »
Slanină proaspetă	1 » 36 »	— 1 « 48 «

Galițe:

Puiŭ	2.00—2.40 cor.	kilograma
Rață	2.00—2.40 »	
Gâscă	2.00—2,40 »	

Poame:

Mere	35—37 cor.	maja
Pere	52—72 »	

Legume:

Crumpĕnă: 400—480 cor. o sută de măjĭ.
Cĭapă cu 50 kilogram 15—17 cor.

Bucate:

Grâŭ	9.00—9.72 cor.	50 kilograme
Secară	6.90 „	
Ovĕs	5.03 „	
Cucuruz	5.35	

In urma seceteĭ, ce bântuiește atât la noĭ, cât și în cele maĭ multe părțĭ ale Europeĭ, prețurile bucatelor se urcă și negutățitoriĭ de bucate sunt tare precauțĭ.

Tipografia Ștefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.